

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การจัดการมลพิษทางน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจุดประสงค์หลัก เพื่อศึกษามลพิษทางน้ำ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง และเพื่อให้ได้แนวทางการจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนร่องในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนรวมทั้งสามารถดำเนินการได้เอง ซึ่งในส่วนของบทที่ 3 นี้จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัย ขอบเขตของการวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และกิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นสำคัญ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัย ในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียงเป็นหลัก ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสิ่งที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เบื้องต้น ติดต่อประสานกับผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในตำบลแม่สะเรียงเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งจัดหาแหล่งความรู้ที่ต้องใช้ในการจัดการปัญหาทรัพยากรน้ำ ได้แก่ การตรวจวัดคุณภาพน้ำ การเตรียมเอกสารในการจัดการอบรม แบบสอบถาม การประเมินความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน รวมทั้งมีการติดต่อวิทยากรผู้ให้ความรู้กับชาวบ้าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การจัดการมลพิษทางน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน คณะผู้วิจัยได้มีการวางแผนงานและโครงการไว้ดังตารางการปฏิบัติงานที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทพื้นที่ และศักยภาพของชุมชนในการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

กิจกรรมตามแผน	วัตถุประสงค์	วิธีการ
- ศึกษาบริบทชุมชนทั่วไป	- เพื่อรวบรวมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและทำความเข้าใจชุมชน	- ศึกษาจากเอกสาร การลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัย
- ศึกษาข้อมูลทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชน	- เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นบริบทของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่	- ลงพื้นที่พบปะพูดคุยกับชาวบ้านในชุมชน รวมทั้งการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การดำเนินการวิจัย โดยกิจกรรมการกำหนดแนวทางและสรุปรูปแบบการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

กิจกรรมตามแผน	วัตถุประสงค์	วิธีการ
- การสรรหาแนวร่วมในการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ	- เพื่อสรรหาแนวร่วม/แกนนำในการจัดการแก้ไขปัญหาการจัดการมลพิษทางน้ำ	- การสนทนากลุ่ม - การคัดเลือกโดยประชาชนที่เข้าร่วมการประชุม
- กิจกรรมการเลือกรูปแบบ/ทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาการจัดการมลพิษทางน้ำ	- เพื่อร่วมคัดเลือกแนวทางในการจัดการมลพิษทางน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่	- การสนทนากลุ่ม/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- กิจกรรมการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในชุมชนตามกิจกรรมที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ร่วมกัน	- เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและประเมินผลของกิจกรรมการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่	- การลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่คัดเลือกไว้ - การดำเนินกิจกรรม
- กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการมลพิษทางน้ำสู่ชุมชน	- เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการมลพิษทางน้ำ	- การสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - จัดเวทีชาวบ้านเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้

ระยะที่ 3 สรุปผล/วิเคราะห์ผล เพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

กิจกรรมตามแผน	วัตถุประสงค์	วิธีการ
- จัดเวทีสรุปผลการดำเนินการวิจัย	- เพื่อสรุปผลและวิเคราะห์การวิจัยตลอดโครงการ	- จัดเวทีชุมชน ประชุมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
- สรุปผล/วิเคราะห์ผลจากการดำเนินการวิจัย	- เพื่อสรุปรายงานการวิจัย เตรียมความพร้อมสำหรับการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์	- การสรุปผลการวิเคราะห์/การสังเคราะห์

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผ่านการเก็บข้อมูลผ่านวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีชาวบ้าน เป็นวิธีการหลัก โดยการพิจารณาปรากฏการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อม และความจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อม และข้อมูลบางส่วนได้จากวิธีการสนทนากลุ่มด้วย เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม และความพึงพอใจของกิจกรรมการจัดการมลภาวะอากาศในชุมชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูล คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เป็นตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย เพื่อรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการให้เป็นระบบก่อนที่จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้าน และเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดแนวทางในการทำเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อทำการศึกษาเอกสารจนสามารถรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

2. ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในชุมชน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนที่อาศัยและใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำแม่สะเรียง เป็นพื้นที่ศึกษา เพราะสามารถเห็นปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมของการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง โดยที่มีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ

3. การสัมภาษณ์ ได้กำหนดวิธีการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะรวบรวมข้อมูลในสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน อันได้แก่ สภาพปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง โดยทำการสัมภาษณ์จากผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ในส่วนของประเด็นของการดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล

4. วิธีการสังเกต สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยคณะผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการทำฝายชะลอน้ำ กิจกรรมการปลูกป่า กิจกรรมการทำแนวกันไฟป้องกันไฟป่า

ซึ่งจากการเข้าไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ส่งผลให้ผู้วิจัยเข้าใจลักษณะและขั้นตอนในการทำกิจกรรมมากขึ้น

5. วิธีการสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชาวบ้าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น ของตนเองออกมา ซึ่งจากการจัดเวทีชาวบ้านและสนทนากลุ่มทำให้ทราบแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ และแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับชาวบ้านและชุมชน

กลุ่มผู้ร่วมกระบวนการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง)

กลุ่มประชาชนและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และกรรมการฝ่ายต่างๆ รวมถึงข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในหมู่บ้าน ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณน้ำแม่สะเรียง สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพื้นที่นี้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาน้ำแม่สะเรียงมากที่สุด เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง นี้อยู่ในเขตรอบคลุมของน้ำแม่สะเรียง ซึ่งประชากรมีการประกอบอาชีพหลากหลาย ทั้งรับราชการ การพาณิชย์ เกษตรกร รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ อีกมากมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและกิจกรรมการวิจัย ดำเนินการโดยนำแบบสอบถาม สัมภาษณ์ประชาชนตามหมู่บ้านในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง และดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนที่วางไว้ในแผนการดำเนินการวิจัย

กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

การศึกษาริวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยประกอบด้วย การศึกษาบริบทชุมชนโดยทั่วไป การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยแบ่งออกเป็น การศึกษาลักษณะการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค การศึกษาเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียในชุมชน การศึกษาการใช้ประโยชน์จากน้ำแม่สะเรียง การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการมลพิษทางน้ำแม่สะเรียง นอกจากนี้ยังมีประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการจัดการมลพิษทางน้ำแม่สะเรียง โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาบริบทชุมชนทั่วไป

การศึกษาริบทชุมชนโดยทั่วไปในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยวิธีการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม เก็บข้อมูลผ่านเวทีชุมชนที่มีการพูดคุยกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง และลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการพูดคุย

แบบตัวต่อตัวกับชาวบ้านและผู้นำชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร
แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง

2. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำ

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง
คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามที่ทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ซึ่งคณะผู้วิจัยได้
ลงพื้นที่ในการสำรวจข้อมูลผ่านแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ
มลพิษทางน้ำ สามารถแบ่งการศึกษาได้เป็นประเด็นย่อยๆ ดังต่อไปนี้

การศึกษาเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียในลุ่มน้ำแม่สะเรียง คณะผู้วิจัยได้
ทำการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการสำรวจแหล่งกำเนิดน้ำเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำ
แม่สะเรียง ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษาจะได้
นำเสนอไว้ในบทที่ 4

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากน้ำแม่สะเรียง คณะผู้วิจัยได้ทำการ
เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลผ่านเวทีชาวบ้าน การพบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชน
ซึ่งเป็นการสำรวจรูปแบบการใช้ประโยชน์จากน้ำแม่สะเรียงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รายละเอียด
ของผลการศึกษาจะได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4

การศึกษาปัญหา และการจัดการมลพิษทางน้ำ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการ
จัดการปัญหามลพิษทางน้ำ น้ำแม่สะเรียง ที่ได้ดำเนินการในปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวกับปัญหาของน้ำแม่สะเรียงในปัจจุบัน การรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับน้ำแม่สะเรียง
จากสื่อต่างๆ รวมถึงรูปแบบ หน่วยงานที่ชาวบ้านในพื้นที่ต้องการให้เข้ามาจัดการปัญหามลพิษ
ทางน้ำแม่สะเรียง

3. การแสวงหาทางเลือก/รูปแบบการแก้ปัญหาหมลพิษทางน้ำ

ในการแก้ปัญหาหมลพิษทางน้ำในลุ่มน้ำแม่สะเรียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้
ได้รูปแบบการแก้ปัญหาที่เกิดจากความต้องการของชุมชน และตอบสนองความต้องการ
ของประชาชนในตำบลแม่สะเรียงได้ โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากจัดเวที
การสำรวจพื้นที่ และจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเวที ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมา
พิจารณาได้แก่

- 1) สามารถแก้ปัญหาหมลพิษทางน้ำของชุมชนได้
- 2) ความพร้อมด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่และบุคลากร
- 3) ประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือ และมีความกระตือรือร้นในการเข้า
ร่วมกิจกรรม
- 4) มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมและประเพณี
ของท้องถิ่น
- 5) ผลประโยชน์ที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นประชาชน
- 6) สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4. การดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่เลือก

การวางแผนการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่เลือกไว้ร่วมกัน โดยใช้ศาลาเอนกประสงค์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียงเป็นสถานที่จัดเวที มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน บ้านละ 3 คน ผู้นำจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับรูปแบบที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำในชุมชน รวมทั้งเพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมกิจกรรม การจัดหาออกแบบเครื่องมือและอุปกรณ์ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และสุดท้ายวางแผนการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยกิจกรรมที่เลือกมาใช้ในการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำในลุ่มน้ำแม่สะเรียง ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนลุ่มน้ำแม่สะเรียง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำแม่สะเรียง และศักยภาพชุมชนในการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วยการศึกษาทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ได้แก่ เอกสารแผนพัฒนาตำบลสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง การพบปะพูดคุยกับชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง เพื่อให้ทราบบริบทของชุมชนสภาพปัญหา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเกิดมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

ชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินการในช่วง เดือนกันยายน 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบริบทในพื้นที่ และศักยภาพของชุมชนในการจัดการมลพิษทางน้ำ ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 การศึกษาบริบทชุมชนและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

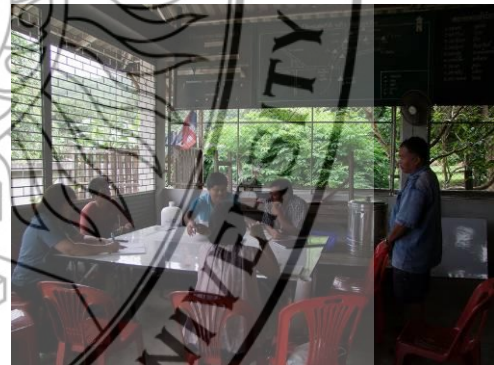
กิจกรรมที่ 2 การพบปะผู้นำชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน รวมถึงทราบข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำกิจกรรมต่อไป

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ดำเนินกิจกรรมการพบปะผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการสนทนากับผู้นำชุมชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 การพบปะผู้นำชุมชน

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วย คณะผู้วิจัยและผู้นำชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมนี้ได้จัดขึ้นที่ศาลาเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง โดยดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย และผู้นำชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และผู้วิจัยได้รับทราบปัญหาในพื้นที่อย่างแท้จริง

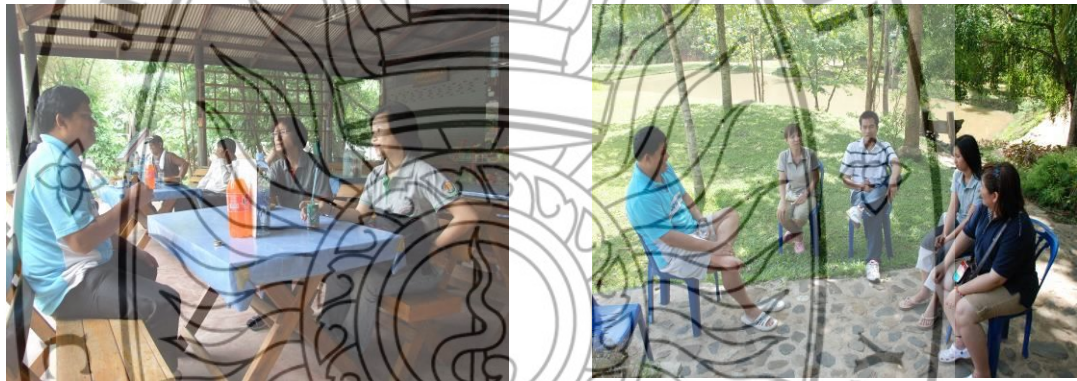
กิจกรรมที่ 3 การประชุมทีมนักวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อวางแผนการดำเนินงานต่อไป และสรุปข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีพบบปะกับผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรมนี้ คณะผู้วิจัยได้สนทนากัน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการจัดเวทีชาวบ้านในครั้งต่อไป และหาประเด็นที่จะใช้ในการจัดเวทีชาวบ้านครั้งต่อไป ดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 การประชุมนักวิจัย

ผู้ร่วมกิจกรรม

คณะผู้วิจัย จำนวน 6 คน

สถานที่และช่วงเวลา

ศาลาเอนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในช่วงเดือนตุลาคม 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

คณะผู้วิจัยได้แนวทางในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป และมองเห็นปัญหาการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 4 การจัดเวทีชาวบ้าน

วัตถุประสงค์

เพื่อหาสาเหตุ และปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่

วิธีการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการจัดเวทีชาวบ้าน คณะผู้วิจัยได้ทำการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้รูปแบบกิจกรรมแบบ Time Line การระดมสมอง และการตั้งคำถามสาเหตุการเกิดมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 การจัดเวทีชาวบ้านและกิจกรรม Time Line

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีชาวบ้านในครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะผู้วิจัย ชาวบ้าน และผู้นำชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมการจัดเวทีชาวบ้านได้ดำเนินการที่ศาลาเอนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง โดยดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมการจัดเวทีชาวบ้าน ทำให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง รวมทั้งได้กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

กิจกรรมที่ 5 การทำแผนที่ชุมชนและลุ่มน้ำแม่สะเรียง

วัตถุประสงค์

เพื่อร่วมกับชาวบ้านในการจัดทำแผนที่ชุมชนและแผนที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง สำหรับการกำหนดจุดในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

คณะผู้วิจัย ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ประชุมและร่วมกันวาดแผนที่ชุมชน แผนที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง จุดที่เสี่ยงต่อการเกิดมลพิษทางน้ำในลุ่มน้ำแม่สะเรียง

ผู้ร่วมกิจกรรม

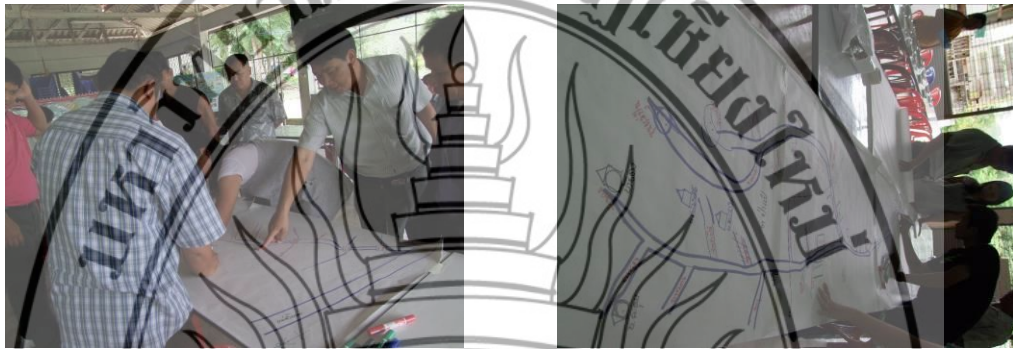
คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชนได้จัดขึ้นที่ ศาลาเอนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง โดยดำเนินการในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชนและแผนที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง ทำให้คณะผู้วิจัยและประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมองเห็นจุดที่จะดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง และสามารถสรุปจุดที่เกิดปัญหาได้ตรงจุด ดังภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 การทำแผนที่ชุมชนและแผนที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

กิจกรรมที่ 6 ค่ายสายใยรักษน้ำแม่สะเรียง วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายเยาวชนในการจัดการมลพิษทางน้ำ และสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง ให้กับเยาวชนในพื้นที่

วิธีดำเนินการกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมนี้ คณะผู้วิจัยได้เริ่มจากการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกิจกรรมในค่ายประกอบด้วยการแบ่งกลุ่มเยาวชนเพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับแนวทางในการลดมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง นอกจากนี้ยังมีการเดินสำรวจเส้นทางป่าธรรมชาติ เส้นทางต้นน้ำ ดังภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 การดำเนินกิจกรรมค่ายสายใยรักษน้ำแม่สะเรียง

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ประกอบด้วย คณะผู้วิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 15 คน และเยาวชนในพื้นที่อำเภอมแม่สะเรียง จำนวน 30 คน

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมค่ายสายใยรักษ์น้ำแม่สะเรียง ได้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 5 - 6 ธันวาคม 2552

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

ได้แนวทางในการลดมลพิษทางน้ำในน้ำแม่สะเรียง และได้เครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ในการช่วยกันรักษาน้ำแม่สะเรียง

กิจกรรมที่ 7 ค่ายคนรักษ์ป่า รักษ์น้ำสานสัมพันธ์ครอบครัว จัดอุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและผู้ปกครองได้ร่วมกันรักษาแหล่งน้ำป่าไม้ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวผ่านกิจกรรมการเข้าค่าย

วิธีดำเนินการกิจกรรม

กิจกรรมค่ายคนรักษ์ป่า รักษ์น้ำสานสัมพันธ์ครอบครัว ดำเนินกิจกรรมโดยการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมค่าย มีการเดินป่า และการบรรยายเรื่องสมุนไพรรักษาจากผู้รู้ในท้องถิ่น และให้เยาวชน ผู้ปกครองที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการลดมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.7

ภาพที่ 3.7 ค่ายคนรักษ์ป่า รักษ์น้ำสานสัมพันธ์ครอบครัว

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ได้แก่ คณะผู้วิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 50 คน

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้ได้ดำเนินการในช่วง 26 -27 กุมภาพันธ์ 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมนี้ได้แนวร่วมในการรักษาแม่สะเรียง
อีกทั้งยังได้สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อสมาชิกในครอบครัว

กิจกรรมที่ 8 โครงการฝึกอบรมเยาวชน “ค่ายเยาวชนยุคใหม่ ใส่ใจ แม่สะเรียง”

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน/ เยาวชนให้
สามารถเป็นผู้นำด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และดำเนิน
กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาโลกร้อนร่วมกันใน
รูปแบบเครือข่ายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชน

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมครั้งนี้ดำเนินการโดยการแบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็น
กลุ่มๆ โดยกิจกรรมภายในค่ายได้เริ่มจากกิจกรรมการละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์
ภายในค่าย แล้วมีการแบ่งฐานกิจกรรมเป็นฐานๆ และมีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการ
จัดการลุ่มน้ำแม่สะเรียง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง โดยใช้การ
มีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยวิทยากรในชุมชน และมีการระดมความคิดของเยาวชนที่เข้า
ร่วมกิจกรรม ในประเด็นการจัดการปัญหามลพิษในน้ำแม่สะเรียงด้วย ดังภาพที่ 3.8

ภาพที่ 3.8 โครงการฝึกอบรมเยาวชน “ค่ายเยาวชนยุคใหม่ ใส่ใจแม่สะเรียง”

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ประกอบด้วย คณะผู้วิจัย นักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เยาวชนในพื้นที่
ตำบลแม่สะเรียง

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้จัดขึ้นที่หน่วยควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงที่ 3 แม่สะเรียง โดยจัดในระหว่างวันที่ 20-22 มกราคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมนี้ ทำให้เยาวชนได้แสดงแนวคิดในการลดมลพิษที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง รวมทั้งได้แผนการดำเนินงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่จะดำเนินการในกิจกรรมต่อไปด้วย

กิจกรรมที่ 9 การทำฝายชะลอน้ำ

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำและเก็บกักน้ำสำหรับการใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในช่วงฤดูแล้งและลดอัตราการเกิดน้ำป่าไหลหลากในช่วงฤดูฝน

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ใช้ คือ การร่วมมือกันระหว่างชาวบ้านในพื้นที่ในการสร้างฝายชะลอน้ำ

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำ ประกอบไปด้วยคณะผู้วิจัย ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง จำนวน 30 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 15 คน

สถานที่และช่วงเวลา

ทำการสร้างฝายชะลอน้ำในพื้นที่ป่าต้นน้ำ และลำห้วยสาขา น้ำแม่สะเรียง โดยดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำ ทำให้เกิดความสามัคคี และแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียงได้ ดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.9 ร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำ

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมนักสืบสายน้ำ วัตถุประสงค์

กิจกรรมนักสืบสายน้ำจัดขึ้นเพื่อทำการสำรวจสารมลพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในน้ำแม่สะเรียง และถ่ายทอดความรู้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่ายให้กับเยาวชนในพื้นที่

วิธีดำเนินการกิจกรรม

กิจกรรมนักสืบสายน้ำเริ่มจากการแบ่งกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมออกเป็นกลุ่มๆ แล้วให้ทำการเก็บแมลงที่อยู่ในน้ำเพื่อใช้เป็นดัชนีชี้วัด แล้วก็มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างง่าย การวัดอัตราการไหลของน้ำ เพื่อประเมินคุณภาพน้ำในลำน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.10

ภาพที่ 3.10 การตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ประกอบด้วย คณะผู้วิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เยาวชนในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้ดำเนินการบริเวณน้ำแม่สะเรียง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินการกิจกรรม

การดำเนินการกิจกรรมนักสืบสายน้ำ ทำให้ทราบปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง เพื่อที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

กิจกรรมที่ 11 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการพังทลายของดิน

วัตถุประสงค์

เพื่อลดการชะล้างและการพังทลายของหน้าดินในพื้นที่รอบแม่
น้ำแม่สะเรียง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

กิจกรรมนี้เริ่มจากการติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้จ้างกิจกรรมการปลูกหญ้าแฝกให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ
แล้วร่วมกันทำการปลูกหญ้าแฝกรอบบริเวณพื้นที่น้ำแม่สะเรียง เป็นระยะทางกว่า 1,000 เมตร

ผู้ร่วมกิจกรรม

กิจกรรมนี้ได้รับความร่วมมือจาก องค์การบริหารส่วนตำบล
แม่สะเรียง คณะผู้วิจัย ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้จัดขึ้นที่บริเวณแม่ น้ำแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง
โดยดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการปลูกหญ้าแฝก ช่วยสร้างแนวทางในการลดปัญหา
มลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น
สามารถดำเนินการได้เอง

กิจกรรมที่ 12 การปลูกป่ารักษาต้นน้ำลำธาร

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน/
ชุมชน วัด และโรงเรียน ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนในตำบลแม่สะเรียง และพัฒนาโรงเรียนให้เป็น
ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ตำบลแม่สะเรียง รวมถึงเสริมสร้างและพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มเยาวชน ให้ดำรงชีวิตโดยใช้คุณธรรมและจริยธรรมเป็นฐาน มีจิตสำนึก
สาธารณะ และจิตอาสาเพื่อสังคม

วิธีดำเนินการกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าเพื่อรักษาต้นน้ำลำธารนั้น เริ่ม
จากการประชุมคณะผู้วิจัยกับผู้นำชุมชน เพื่อกำหนดหมาย จากนั้นได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่ป่าเสื่อม
โทรม หลังจากนั้นร่วมกันปลูกป่าในพื้นที่ที่กำหนดไว้

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นำประกอบไปด้วย เยาวชนในพื้นที่ ผู้นำ
ชุมชน คณะผู้วิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงาน
ป่าไม้แม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมนี้ดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก การชะล้างหน้าดินลงสู่ลำน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.11

ภาพที่ 3.11 การปลูกป่ารักษาต้นน้ำลำธาร

แม่สะเรียง
กิจกรรมที่ 13 กิจกรรมการปลูกป่าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าชุมชน และร่วมทำกิจกรรมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

วิธีดำเนินการ

การดำเนินกิจกรรมเริ่มจากการประสานงานขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน เยาวชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และช่วงเวลา

กิจกรรมนี้ดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทำให้ได้แนวทางในการลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นกับน้ำแม่สะเรียงอีกแนวทางหนึ่ง ดังภาพที่ 3.12

ภาพที่ 3.12 ปลูกป่าร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 14 การทำแนวป้องกันไฟป่า

วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันการเกิดไฟป่า รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารให้กับประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

กิจกรรมนี้เริ่มจากการประสานงานกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนการทำแนวกันไฟในพื้นที่ป่าชุมชนลุ่มน้ำแม่สะเรียง ดังภาพที่ 3.13

ภาพที่ 3.13 การทำแนวป้องกันไฟป่า

ผู้ร่วมกิจกรรม

กิจกรรมนี้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานป้องกันไฟป่าแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง คณะผู้วิจัย ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้จัดขึ้นที่ป่าชุมชน อำเภอแม่สะเรียง โดยดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

การทำแนวป้องกันไฟฟ้า ช่วยให้ลดการเผาป่าในพื้นที่ต้นน้ำ และยังได้แนวทางในการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นอีกแนวทางหนึ่งด้วย

กิจกรรมที่ 15 กิจกรรมการวาดภาพน้ำแม่สะเรียงในฝัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ในการจัดการมลพิษทางน้ำ ออกมาในรูปแบบของการประกวดวาดภาพ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เริ่มจากการประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนในพื้นที่ได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลรักษาคุณภาพน้ำแม่สะเรียง โดยให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นผ่านการประกวดวาดภาพ ดังภาพที่ 3.14

ภาพที่ 3.14 กิจกรรมการวาดภาพน้ำแม่สะเรียงในฝัน

ผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมการวาดภาพน้ำแม่สะเรียงในฝัน ประกอบไปด้วยคณะผู้วิจัย เยาวชนในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง

สถานที่และเวลา

กิจกรรมนี้ได้จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม 2553

ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้ทำให้เยาวชนได้แสดงความคิด ความต้องการให้น้ำแม่สะเรียงมีคุณภาพที่ดี ซึ่งสามารถนำแนวคิดของเยาวชนมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อการจัดการมลพิษทางน้ำในน้ำแม่สะเรียง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามลพิษทางน้ำ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และหาแนวทางการจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนนาร่องในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียงที่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนรวมทั้งสามารถดำเนินการได้เอง ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พร้อมทั้งนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย เพื่อหาข้อสรุปที่ทำให้เห็นปรากฏการณ์ของประชาชนในการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเวลาในขณะที่ทำการศึกษาในชุมชน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงและพิจารณาถึงความสัมพันธ์กัน เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ ภายใต้บริบทของชุมชน อีกทั้งยังทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา การวิเคราะห์ในแต่ละครั้งจะเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อแสวงหาข้อสรุป ทั้งในส่วนของข้อมูลที่เหมือนกันและแตกต่างกัน โดยข้อสรุปที่ได้ในระยะแรกจะเป็นตัวกำหนดแนวทางและประเภทของข้อมูลที่จะต้องไปทำการรวบรวมเพิ่มเติม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลคนอื่นๆ จนกระทั่งได้ข้อสรุปที่ตรงกัน และมีความเชื่อมั่นได้ว่า ข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมในระยะหลังเป็นปรากฏการณ์ที่แท้จริงและในกรณีที่ได้ข้อมูลที่แตกต่างกันผู้วิจัยนำข้อมูลนั้นไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลเดิมอีกครั้ง และตรวจสอบกับบุคคลอื่นที่มีได้มีส่วนเสียกับการดำเนินกิจกรรมนั้น ลักษณะการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจึงจะกระทำสลับและต่อเนื่องกันไปจนกระทั่งเสร็จสิ้นการศึกษา และรายงานผลการวิจัยโดยใช้รูปแบบการบรรยายเชิงวิเคราะห์ โดยเป้าหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อให้เห็นประเด็น การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของประชาชนที่ผ่านกระบวนการบูรณาการความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาหามลภาวะทางอากาศ โดยอาศัยการประเมินจากการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ และประเด็น ปัญหาและความต้องการของชุมชน วิเคราะห์จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ กิจกรรม Time line แบบวิเคราะห์ สังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำไปสู่การจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะเรียง

